

Т. В. Варецька

Беліцер Володимир Олександрович

БЕЛІЦЕР Володимир Олександрович (30. 09(13. 10). 1906, м. Рязань, Росія – 04. 03. 1988, Київ) – біохімік. Батько [Н. Беліцер](#). Доктор біологічних наук (1941), професор (1946), академік АН УРСР (1957). Заслужений діяч науки УРСР (1970). Державна премія УРСР в галузі науки і техніки (1987), премія ім. О. Палладіна АН УРСР (1982). Державні нагороди СРСР. Закін. Моск. університет (1930). Працював асист. каф. заг. біології у 2-му Моск. мед. інституті (1930–33); н. с. (1934–41), зав. лаб. (1941), ст. н. с. лаб. фізіол. хімії (1941–44) у Всесоюз. інституті експерим. медицини; 1944–88 – в Інституті біохімії АН УРСР: зав. лаб. ферментів (1944–64), заст. дир. з наукової роботи (1964–69), дир. (1969–72), завідувач відділу структури і функції білка (1972–87), від 1987 – провідний науковий співробітник-консультант цього відділу. 1948–55 (за сумісн.) – завідувач кафедри біохімії Київ. мед. стоматолог. інституту; 1955– 60 – професор кафедри біохімії Київ. університету. Вивчав процеси гліколізу та дихання. Розкрив нові особливості взаємодії цих процесів, які дають енергію живій клітині. Фундам. значення має його відкриття взаємозв'язку між диханням та синтезом багатих на енергію фосфор. сполук. Б. встановив, що ланцюг окисно-віднов. реакцій клітинного дихання поєднаний з синтезом макроенергічних фосфор. сполук. Відкриття окисного фосфорилування – осн. шляху використання енергії при кисневому диханні, є одним з осн. досягнень біохім. науки. Низка робіт Б. присвяч. встановленню фіз.-хім. основи специф. функцій білків. Вивчення денатурації білків (разом із К. Котковою) послужило основою для створення білкового кровозамінника (БК-8). Від 60-х рр. Б. досліджував механізм зсідання крові. Спростувавши денатураційну теорію зсідання білка крові, поділив процес перетворення фібриногену в нерозчинну форму – фібрин – на ферментативну та полімеризаційну фази. Виявив нові закономірності самоскладання упорядк. структури

волокон фібрину. Вивчення системи фібриноген-фібрин дуже важливе з практ. погляду, оскільки прямо пов'язане з проблемою тромбозів. Б. розкрив низку закономірностей самоскладання надмолекуляр. біол. структур. Був ред. міжнар. ж. «Thrombosis Research» (1985–87).

Основні праці

Химические превращения в мышце. Москва; Ленинград, 1940; Фибриноген и фибрин: строение молекул, самосборка волокон // Успехи соврем. биологии. 1975. Т. 80; Методы определения фибриногена и компонентов фибринолиза плазмы крови человека: Метод. рекомендации. К., 1983; Структура и динамика белков // Развитие биологии на Украине. К., 1985.

Рекомендована література

1. Владимир Александрович Белицер (1906–1988) [Некролог] // Вопр. мед. химии. 1989. № 4;
2. Vladimir Alexandrowich Belitser, 30 September 1906 – 4 March 1988 // Thrombosis Research. 1989. Vol. 55;
3. К 90-летию со дня рождения академика НАН Украины В. А. Белицера // УБЖ. 1996. Т. 68, № 4.

Бібліографічний опис:

Беліцер Володимир Олександрович / Т. В. Варецька // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39635>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).